

مجتبی خامنه‌ای؛ رهبر نادیده حکومت ایران در سایه پدر کشته‌شده‌اش

تاکنون بیش از ۱۲ پیام مکتوب منسوب به او در مقام رهبر صادر شده که در آن‌ها مسیر ایدئولوژیک تقابلی پدرش را ادامه داده و اسرائیل و ایالات متحده را هدف قرار داده است.

خبرگزاری فرانسه به مناسبت برگزاری مراسم تشییع جنازه علی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی، به بررسی چالش‌هایی پرداخته که پسر و جانشین او، مجتبی خامنه‌ای، با آن روبه‌رو است.

مجتبی خامنه‌ای که دوران فعالیت خود را عمدتاً پشت‌صحنه گذرانده و هنوز به‌عنوان رهبر جدید جمهوری اسلامی ایران نه‌انظار عمومی ظاهر شده و نه تصویر یا حتی صدایی از او پخش شده، با چالش بزرگی روبه‌رواست؛ ایفای نقشی که پدرش در بیشتر دوران حیات جمهوری اسلامی بر عهده داشت.

ایرانیان هنگام انتصاب او به این مقام مادام‌العمر، اندکی پس از کشته شدن پدرش علی خامنه‌ای در جریان حمله هوایی آمریکا و اسرائیل در ۹ اسفند پارسال، شناخت چندانی از او نداشتند.

گفته می‌شود خود مجتبی‌خامنه‌ای نیز زخمی شده است. تاکنون بیش از ۱۲ پیام مکتوب منسوب به او در مقام رهبر صادر شده که در آن‌ها مسیر ایدئولوژیک تقابلی پدرش را ادامه داده و اسرائیل و ایالات متحده را هدف قرار داده است.

در یکی از مهم‌ترین مواضع اخیر خود که در ۲۸ خرداد منتشر شد، مجتبی‌خامنه‌ای اعلام کرد با وجود داشتن «دیدگاهی متفاوت»، با مذاکرات با آمریکا برای پایان دادن به جنگ موافقت کرده است؛ اقدامی که احتمالاً تلاشی برای دور ماندن از کشمکش‌های سیاسی داخلی بوده است.

با وجود انتشار این پیام‌ها و فعالیت در شبکه‌های اجتماعی، هنوز هیچ مدرک قطعی مبنی بر زنده بودن او پس از حمله ۹ اسفند که همسرش زهرا حداد عادل و دیگر اعضای خانواده خامنه‌ای را نیز به کام مرگ کشاند، ارائه نشده است.

با این حال، چندین مقام ایرانی گفته‌اند که او زخمی شده و همین موضوع گمانه‌زنی‌هایی را برانگیخته مبنی بر این‌که ممکن است تا بهبودی کامل و همچنین به دلایل امنیتی از حضور علنی خودداری کند.

با آغاز مراسم تشییع علی خامنه‌ای از روز شنبه، توجه‌ها به شدت معطوف نشانه‌هایی از حضور مجتبی‌خامنه‌ای خواهد شد و در صورت عدم حضور او، پرسش‌ها بیشتر خواهد شد.

دستور کار «افراطی»

برخلاف علی خامنه‌ای که از مخالفان برجسته شاه بود و در دهه نخست جمهوری اسلامی (۱۳۶۰ تا ۱۳۶۸) ریاست جمهوری را بر عهده داشت و سپس به رهبری رسید، مجتبی‌خامنه‌ای هرگز پیش از این هیچ سمت دولتی نداشته است.

با این حال، ناظران معتقدند او در دفتر رهبر جمهوری اسلامی، پس از محمدی گلپایگانی، رئیس باسابقه دفتر، عملاً نفر دوم بوده است.

همچنین گفته می‌شود او به رهبری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نزدیک است؛ ارتباطی که احتمالاً در انتخاب او توسط مجلس خبرگان نقش مهمی داشته است.

یکی از معدود نشانه‌های رسمی درباره اهمیت نقش او در آبان ۱۳۹۸ آشکار شد، زمانی که وزارت خزانه‌داری آمریکا او و چند مقام ارشد دیگر ایرانی از جمله محمدی گلپایگانی را به دلیل پیشبرد «دستورکار افراطی» ایران در سطح جهان تحریم کرد.

آمریکا اعلام کرد که او به دلیل نمایندگی علی خامنه‌ای «در یک ظرفیت رسمی، با وجود آن‌که هرگز به یک سمت دولتی انتخاب یا منصوب نشده بود، جز فعالیت در دفتر پدرش»، تحریم شده است.

در این بیانیه آمده بود: «رهبر جمهوری اسلامی بخشی از مسئولیت‌های رهبری خود را به مجتبی‌خامنه‌ای واگذار کرده است». همچنین افزوده شد که او «برای پیشبرد جاه‌طلبی‌های منطقه‌ای بی‌ثبات‌کننده و اهداف سرکوبگرانه داخلی پدرش» با فرماندهان نیروی قدس سپاه پاسداران و همچنین بسیج همکاری نزدیک داشته است.

نشانه‌ای از نفوذ احتمالی او در جریان انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۸۴ دیده شد؛ زمانی که مهدی کروبی، رئیس پیشین مجلس، در نامه‌ای به رهبر جمهوری اسلامی شکایت کرد که مجتبی‌خامنه‌ای به نفع رقیب دست راستی‌اش، محمود احمدی‌نژاد، دخالت کرده است.

احمدی‌نژاد در نهایت با شکست دادن اکبر هاشمی رفسنجانی، رئیس‌جمهور پیشین، شگفتی آفرید. برخی تحلیلگران همچنین معتقدند مجتبی‌خامنه‌ای در سرکوب اعتراضات پس از انتخابات بحث‌برانگیز ۱۳۸۸

نیز نقش هماهنگ‌کننده داشته است.

در یک سند دیپلماتیک محرمانه آمریکا مربوط به سال ۲۰۰۸ که توسط ویکی‌لیکس منتشر شد، آمده است که «بسیاری او را در دفتر رهبر، پس از گلپایگانی، دومین فرد بانفوذ می‌دانند».

«بعید است» به اندازه پدرش نفوذ داشته باشد

بر اساس گزارشی از بلومبرگ که به نقل از منابع ناشناس و گزارش‌های نهادهای اطلاعاتی غربی منتشر شده، مجتبی خامنه‌ای ثروتی بیش از ۱۰۰ میلیون دلار اندوخته است.

در این گزارش آمده که او از محل فروش نفت، درآمدهایی را به سرمایه‌گذاری در املاک لوکس در بریتانیا، هتل‌هایی در اروپا و املاک در دبی از طریق شرکت‌های صوری در پناهگاه‌های مالیاتی اختصاص داده است.

مجتبی خامنه‌ای که در شهر مشهد، زادگاه پدرش در شمال شرقی ایران، متولد شد، در حوزه علمیه قم به تحصیل الهیات پرداخت و در همان‌جا نیز تدریس کرد.

او پیش‌تر به درجه «حجت‌الاسلام»، یکی از مراتب میانی روحانیت، رسیده بود، اما هنگام انتصاب به رهبری، با عنوان بالاتر «آیت‌الله» معرفی شد.

توماس ژونو، استاد دانشگاه اتاوا در کانادا، می‌گوید: «نقش مجتبی خامنه‌ای هنوز روشن نیست».

او افزود: «در حال حاضر بسیار بعید است که او به میزان نفوذی که پدرش داشت دست یافته باشد».

این مطلب بخشی از:

فراتر از خبر

بایگانی

سیاسی